

КЕРУВАННЯ РИЗИКАМИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ

Московка А.О.

Шароватова О.П., Національний університет цивільного захисту України,
доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки,
кандидат педагогічних наук, доцент

Національний університет цивільного захисту України

Міжнародний досвід свідчить, що безперервне й ефективне вдосконалення та розвиток системи управління охороною здоров'я і безпекою праці пов'язані із запровадженням обґрунтованих методів ризикорієнтованого управління. Керування ризиками сприяє не лише забезпеченню здоров'я та безпеки людей, відповідності законодавчим та іншим обов'язковим вимогам, захисту навколишнього середовища, а й результативності інших функцій, досягненню цілей і поліпшенню діяльності, суспільному визнанню організацій.

Загальний підхід до керування будь-якими ризиками пропонує міжнародний стандарт ISO 31000:2018 «Керування ризиками. Керівні вказівки». Не будучи вузькоспеціальним або галузевим, стандарт зважає на те, що у керуванні ризиками беруться до уваги зовнішні і внутрішні чинники та впливи середовища організації, які можуть бути позитивними або негативними та можуть містити умови, характеристики або змінювані обставини, що породжують невизначеність (зокрема поведінкові та культурні). Метою керування ризиками є створення і захист цінностей (компанії). Особливо важливими визначаються людські, соціальні й екологічні цінності. Характеристики ефективного й результативного керування ризиками, відображаючи цінність і пояснюючи призначення і мету процесу, містяться у відповідних принципах, а саме:

Принцип 1. Інтегроване керування ризиками (керування ризиками є обов'язковою частиною діяльності організації).

Принцип 2. Структуроване та всеосяжне керування ризиками (комплексний підхід до керування ризиками призводить до узгоджуваних і порівнянних результатів).

Принцип 3. Адаптоване керування ризиками (структура і процес керування ризиками співвідносяться відповідно до зовнішнього і внутрішнього середовища організації, пов'язаного з її завданнями).

Принцип 4. Інклюзивне керування ризиками (відповідне і своєчасне залучення зацікавлених сторін дає змогу враховувати їх знання, погляди і думки, що призводить до підвищення рівня знань з керування ризиками й обґрунтованості дій).

Принцип 5. Динамічне керування ризиками (ризиками можуть виникати, змінюватись або зникати залежно від зміни зовнішнього та внутрішнього середовища організації; керування ризиками дає змогу вчасно передбачати, виявляти та відповідно реагувати на зміни і події).

Принцип 6. Отримання найліпшої доступної інформації для керування ризиками (керування ризиками ґрунтується на історичній, прогнозній та поточній інформації, враховує будь-які обмеження і невизначеності, пов'язані з наявними даними та очікуваннями. Використовувана інформація має бути своєчасною, зрозумілою й доступною для зацікавлених сторін).

Принцип 7. Урахування людських та культурних чинників у процесі керування ризиками (людська поведінка й культура істотно впливають на всі аспекти керування ризиками на кожному рівні й етапі).

Принцип 8. Постійне поліпшення керування ризиками (керування ризиками постійно вдосконалюють завдяки навчанню та набуттю досвіду).

Отже, відповідно до ISO 31000:2018, керування ризиками є ітеративним процесом і допомагає визначати стратегію, досягати мети й ухвалювати обґрунтовані рішення. Ефективна реалізація подібних заходів на різних рівнях системи управління охороною здоров'я і безпекою праці дозволяє організації створити безпечні та здорові умови праці на робочих місцях, запобігаючи травмам і зниженню здоров'я, що пов'язано з виробництвом, і активно підвищувати показники діяльності на стадіях превентивних та коригувальних дій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вимоги стандарту ISO 45001:2018 і рекомендації щодо їх впровадження в системи управління охороною здоров'я і безпекою праці: Навчальний посібник / За ред. проф. МІМ-Київ, д.т.н. В.А. Цопи // На допомогу спеціалісту з охорони праці. Додаток до журналу «Охорона праці». 2018. 8(290). С. 5-59.

2. Цопа В. Усе про міжнародний стандарт ISO 31000:2018 «Керування ризиками. Керівні вказівки»* (у новій редакції) // На допомогу спеціалісту з охорони праці. Додаток до журналу «Охорона праці». 2019. 1(295). С. 20-52.